

JAARVERSLAG PRISMA 2005

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Samenvatting	3
1.1. Inleiding	3
1.1.1. Eindproducten PRISMA 2005	3
1.2. Financiën op hoofdlijnen 2005	4
1.3. Stand van zaken inclusief overlopende budgetten en aangegane verplichtingen	5
1.4. Planning en control	7
Hoofdstuk 2 Uitvoering PRISMA 2005	8
2.1. Inleiding	8
2.2. Duurzame ontwikkelingspolitiek	8
2.3. Gezondheid en Milieu	11
2.4. Herijking VROM regelgeving en Europa	13
2.5. Professionalisering Milieuhandhaving	14
2.6. Industriebeleid en Emissiehandel	15
2.7. Beleidsvernieuwing Bodem	18
2.8. Klimaatverandering	23
2.9. Landbouw, Stank, Ammoniak en Nitraat	24
2.10. Monitoring	25
Hoofdstuk 3 Organisatie en Financiën	27
3.1. Organisatie	27
3.2. Financiën	28
3.3. Toelichting jaarrekening 2005	29
3.4. Kassiersfunctie PRISMA	29
3.5. Totaaloverzicht PRISMA verplichtingenadministratie 2005	30

Hoofdstuk 1 Samenvatting

1.1. Inleiding

In dit verslag wordt verantwoording afgelegd over de Provinciale IPO Strategische Milieu Agenda (PRISMA) 2005. Naast de samenvatting bestaat het verslag uit twee onderdelen. In hoofdstuk 2 wordt inhoudelijk en financieel op projectniveau op de PRISMA-projecten ingegaan. Hoofdstuk 3 richt zich op de organisatie en de totale financiën.

1.1.1. Eindproducten PRISMA 2005

In dit jaarverslag wordt een toelichting gegeven op 36 interprovinciale milieuprojecten. Niet alle projecten zijn ook in 2005 afgerond. Hieronder volgt een overzicht van de opgeleverde producten in 2005.

- Dynamisch werkboek duurzame ontwikkelingspolitiek;
- Website, nieuwsbrieven en praktijkdagen rondom het project Milieu in de leefomgeving;
- Handreiking stad- en milieubenadering;
- Eindrapportage, fase 2 SMB-OK;
- Plan van aanpak (Businessplan) Sturing op duurzame plattelandsontwikkeling;
- Rapport 'Op weg naar een bruikbare dosis-effect relatie geur';
- Matrix van de te volgen Nederlandse regelgevingdossiers 2006;
- Eindmeting van de professionalisering van de milieuhandhaving;
- Vijf provinciale proeftuinen in het kader van het programma 'Met preventie naar duurzaam ondernemen';
- Nationale IMPEL-dag op 23 november 2005 in 's-Hertogenbosch;
- IMPEL-project inzake vergelijking van de aanpak in vergunningverlening en handhaving van afvalverwerkinginrichtingen;
- Wm-rapportage vergunningverlening en handhaving 2004;
- Kaderstellende documenten op het gebied van geluid, afval en geur inzake vergunningverlening;
- Onderzoek naar knelpunten bij herontwikkeling en sanering van een aantal gasfabrieksterreinen;
- Eindverslag project depot+';
- Tussenrapportage 'Inventarisatie informatiebehoefte en informatieaanbod voor het project 'Groenekan';
- Aanpassen en validatie van RINAS i.o. en het risicomodel i.o.;
- Juridisch onderzoek in het kader van sluitingsprotocol en het ontwikkelen van een instrument voor het opstellen van een (meerjaren)begroting voor RINAS (nazorg stortplaatsen);
- Rapport Kwali-tijd fase 2. Kaders waarbinnen harmonisatie en kwaliteitsborging van provinciale en landelijke bodem- en grondwatermeetnetten aan dienen te voldoen;
- Rapport 'Verbodlijst inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden';
- Rapport voor duurzaam provinciaal bodembeheer en ruimtelijke plannen;
- Rapport 'Sturing op Duurzame Plattelandsontwikkeling, Businessplan voor een Balanspapier waarin beschreven de provinciale inzet op het gebied van het gebruik van biomassa;
- Workshops inzake het milieuaspect in het ILG-traject;
- Rapport 'Ruimte voor biologische landbouw';
- Vernieuwen van de IPORIVM site;
- Tussenrapportage kosteneffectieve monitoring;
- Website strategische monitoring.

De volgende projecten zijn in voorgaande jaren gestart maar zijn nog in ontwikkeling en zullen in 2006 worden afgerond met een concreet resultaat:

- Provincies ontketenen ontkoppeling;

- Sturing op Duurzame Plattelandsontwikkeling;
- Ontwikkelen van norm voor energieprestatie op bedrijventerreinen (2^e fase);
- Inventarisatie en prioritering milieugerelateerde gezondheidsproblemen;
- Provinciaal Verkeersmilieu Model, 2^e fase;
- Kaderstelling vergunningverlening;
- Depot+, voorlichtingsbijeenkomsten;
- Startproject in kader van spoor 2 van het Landsdekkend beeld bodemkwaliteit: Bodeminformatie voor gebiedsgericht werken op toemaakdekken;
- Startproject in het kader van spoor 2 van het Landsdekkend Beeld bodemkwaliteit: Bodeminformatie voor het in beeld brengen van de risico's van aantasting van de kwaliteit van het grondwater t.b.v. drinkwater;
- Grondwaterbescherming en risicobenadering;
- Kansen voor energiebesparing bij Verkeer en Vervoer;
- VIBO;

Het volgende projecten is door omstandigheden niet van de grond gekomen:

- Ken de Strategische Milieubeoordeling.

1.2. Financiën op hoofdlijnen 2005

De PRISMA jaarrekening 2005 kan grofweg in drie onderdelen worden verdeeld: vergaderkosten, communicatie en representatie, interprovinciale projecten en overige geldstromen. Hieronder zal apart worden stilgestaan bij de genoemde drie onderdelen waarbij alleen de inkomsten en uitgaven in 2005 worden belicht. In de paragraaf '*stand van zaken*' zal het totaalbeeld worden geschetst waarbij ook de overlopende budgetten en openstaande verplichtingen uit voorgaande jaren worden betrokken.

Vergaderkosten

De werkelijke vergaderkosten zijn €10.536,-- (ca. 20%) onder de raming gebleven. De vorig jaar in gang gezette lijn om zeer kritisch te kijken naar de vergaderlocaties betaalt zich wederom uit. Er wordt scherp toegezien op het naleven van de regel dat vergaderruimten altijd via het IPO-secretariaat worden aangevraagd. Ook het feit dat de verschillende interprovinciale groepen zoveel als mogelijk gebruik maken van de eigen provinciehuizen werpt zijn vruchten af.

Communicatie en representatie

De kosten voor communicatie en representatie zijn met een bedrag € 57.586,-- (ca. 55%) onderschreden. Deze post wordt al jaren fors (gemiddeld 60%) onderschreden. Gelet hierop heeft het Managementberaad Milieu en Water besloten om deze post in 2006 fors naar beneden bij te stellen (in 2005 €125.595 en in 2006 €70.000,--).

Interprovinciale projecten

De kosten voor de interprovinciale milieuprojecten die bekostigd zijn uit voormalige IPM-middelen en het PRISMA-budget zijn in 2005 met een bedrag van € 125.180,-- (ca. 15 %) overschreden. Deze overschrijding is te wijten aan de overboeking van een aantal verplichtingen uit 2004 en voorgaande jaren.

Overige geldstromen

Met de kassiersfunctie wordt tevens verantwoording gelegd over de extra budgetten die door de provincies dan wel door het ministerie van VROM rechtstreeks – boven op het PRISMA budget – aan het IPO zijn overgemaakt. Het gaat om de volgende geldstromen:

- **Wet bodembescherming Bio-Bever**
In 2005 is een bedrag van €170.393,-- niet besteed. Om te voldoen aan de bepalingen van de Wet bodembescherming wordt dit bedrag teruggestort naar de provincies.
- **Landelijk Overleg Milieuhandhaving**
In het IPO-bestuur is op 15 mei 2003 de bereidheid uitgesproken om als gezamenlijke provincies voor een bedrag ad € 120.000,-- mee te betalen aan de personele- en huisvestingskosten van het LOM-secretariaat. Hiermee is uitvoering gegeven aan hiertoe gemaakte afspraak met de DUIV-partners. In het Bestuurlijk Landelijk Overleg Milieuhandhaving (BLOM) van 28 april 2005 is besloten om de financiering van het LOM-

secretariaat vanaf 1 juli 2005 volledig door het ministerie van VROM te laten geschieden. Hiermee vervalt de verplichting voor de provincies om een bijdrage te verstrekken en zal de kassiersfunctie niet meer bij het IPO-secretariaat liggen. Het restantbudget ad €7.927,-- dat nog op deze post aanwezig is, wordt teruggestort naar de provincies.

Ondersteuning regiegroep handhaving en servicepunten handhaving

Dit project stamt uit 2004 maar de uitvoering is deels doorgeschoven naar 2005. In de eerste helft van 2005 zijn een vijftal bijeenkomsten in Friesland, Noord-Brabant, Zeeland, Limburg en Noord-Holland gegeven met als doel handhavers te informeren over de recente ontwikkelingen op het gebied van het (nieuwe) Besluit externe veiligheid inrichtingen en de (nieuwe) PGS 15. In totaal hebben een kleine 400 mensen deze bijeenkomsten bezocht waarvan het overgrote deel vond dat de inhoudelijke verwachtingen waren waargemaakt. Het document 'Handhavingsinstrumentarium 2005' staat op de LIM-website. In dit document staan informatieproducten over milieuhandhaving van provincies en hun serviceorganisaties. Door deze informatie zichtbaarder te maken kan dit beter worden gedeeld tussen provincies en hun handhavinginstanties, waardoor men de goede dingen van elkaar kan overnemen. Niet alle deelopdrachten zijn in 2005 volledig afgerond. Het project zal in het voorjaar van 2006 volledig afgehandeld zijn. Projectleider was Harrie Hamstra (Overijssel).

In 2004 heeft het IPO-secretariaat gefungeerd als kassier voor provinciale middelen die worden ingezet voor de ondersteuning van de interprovinciale regiegroep milieuhandhaving en de Servicepunten handhaving (Seph's). Voor dit project is in 2004, buiten het IPM-budget om, € 101.000,-- door de provincies beschikbaar gesteld. Voor dit volledige bedrag is een verplichting aangegaan

Subsidie voor uitvoering energie in de milieuvergunning

De ministeries van VROM en EZ stellen voor de uitvoering van het convenant Benchmarking, de meerjarenafspraken energie en het opnemen van energieaspecten in de milieuvergunning een subsidie beschikbaar voor het uitvoeren van gezamenlijke interprovinciale projecten op dit vlak. In 2005 zijn uit het nog resterende budget een tweetal facturen betaald. In de paragraaf '*stand van zaken inclusief overlopende budgetten en aangeane verplichtingen*' wordt hier verder op ingegaan.

1.3. Stand van zaken inclusief overlopende budgetten en aangeane verplichtingen

In de vorige paragraaf is in hoofdlijnen ingegaan op de inkomsten en uitgaven in 2005. Dit geeft echter een beperkt beeld van de financiële werkelijkheid. Om een vollediger beeld te kunnen schetsen dienen ook de overlopende budgetten en verplichtingen uit voorgaande jaren te worden meegenomen. In deze paragraaf wordt een onderscheid gemaakt tussen het reguliere budget en de andere geldstromen. Het reguliere budget bestaat uit de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de reguliere interprovinciale milieuprojecten. De andere geldstromen zijn in de vorige paragraaf reeds benoemd.

Regulier budget

- Overlopend budget voorgaande jaren	€ 981.322,78
- Bijdragen provincies 2005	€1.209.237,00
- Provinciale bijdrage ZH aan project BIELLS	€ 13.125,00
- Bijdrage SenterNovem aan project BIELLS	€ 28.125,00
- Bijdragen VROM (Aarhus)	€ 33.766,00
- Bijdrage derden (Triodos)	€ 2,42
	=====
Totaal inkomsten	€2.347.334,29
Totaal uitgaven 2005 (incl. BTW)	€1.213.318,60
	=====
Vooruit ontvangen baten 2005	€1.143.015,69
Openstaande verplichtingen	€ 570.067,30
	=====
Rest budget	€ 572.948,39

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat op 31 december 2005 nog een bedrag van € 572.948,39 te besteden is. Ondertussen heeft de MBMW uit dit bedrag een aantal kleine verplichtingen aangegaan waardoor dit bedrag enigszins naar beneden is bijgesteld. In de aanbiedingsbrief behorende bij dit jaarverslag zal hier nader op worden ingegaan.

Servicepunten handhaving

Overlopend budget 2004	€ 101.000,00
Bijdragen provincies 2005	€ 0,00
	=====
Totaal inkomsten	€ 101.000,00
Uitgaven 2005	€ 12.772,00
	=====
Vooruit ontvangen baten 2005	€ 88.228,00
Openstaande verplichtingen	€ 88.228,00
	=====
Rest budget	€ 0,00

Landelijk overleg milieuhandhaving (LOM)

Overlopend budget 2004	€ 20.592,39
Bijdragen provincies 2005	€ 60.000,00
Bijdragen derden (bijdrage in huur door UvW)	€ 7.951,43
	=====
Totaal inkomsten	€ 88.543,82
Uitgaven 2005 incl. BTW	€ 80.616,72
	=====
Vooruit ontvangen baten 2005	€ 7.927,10
Openstaande verplichtingen	€ 0,00
	=====
Rest budget	€ 7.927,10

Het restant ad **€7.927,10** vloeit terug naar de provincies.

Energie in de milieuvergunning

Overlopen budget voorgaande jaren	€ 373.765,65
Bijdrage VROM 2005	€ 0,00
	=====
Totaal inkomsten	€ 373.765,65
Uitgaven 2005	€ 28.036,40
	=====
Vooruit ontvangen baten 2005	€ 345.729,25
Openstaande verplichtingen	€ 97.300,52
	=====
Rest budget	€ 248.428,73

De ministeries van VROM en EZ hebben ter ondersteuning van de rol van de provincies bij de uitvoering van het convenant Benchmarking, de meerjarenafspraken energie en het opnemen van energieaspecten in de milieuvergunning een bedrag beschikbaar gesteld van €816.804,39. Omdat na een aantal jaren bleek dat het eenmalige bedrag van € 816.804,39 (welke was bedoeld voor gezamenlijke projecten) te ruim was begroot is na overleg met het ministerie van VROM besloten om niet het totale bedrag over te maken aan het IPO maar deze subsidiebijdrage tussentijds stop te zetten. Uiteindelijk is een bedrag van € 694.344,53 overgemaakt. Het restant budget ad € 248.428,73 is overgeheveld naar 2006. Het bedrag dat uiteindelijk niet wordt besteed vloeit terug naar het ministerie van VROM.

BIO-BEVER

Overlopend budget voorgaande jaren	€ 88.441,22
Secretariaat LJOB	€ 5.000,00
Secretariaat BOOG	€ 24.000,00
Bijdragen provincies 2005	€ 410.200,00
	=====
Totaal inkomsten	€ 527.641,22
Uitgaven 2005 (incl. BTW)	€ 268.585,28
Restitutie 2004	€ 30.434,00
	=====
Vooruit ontvangen baten 2005	€ 228.621,94
Openstaande verplichtingen	€ 58.228,29
	=====
Restitutie niet gebruikt BIO-Bever budget 2005	€ 170.393,65

Zoals eerder aangegeven wordt het BIO-Bever budget 2005 dat niet is gebruikt teruggestort naar de provincies.

1.4. Planning en control

Door middel van kwartaalrapportages is aan het Managementberaad Milieu en Water (MBMW) in het verslagjaar gerapporteerd over het verloop van de projecten en de financiën. Op basis van mee- en tegenvallers is in enkele gevallen tot een herschikking van projectbudgetten overgegaan. Bij het opmaken van dit verslag was de verplichtingenadministratie een nuttig hulpmiddel om zichtbaar welke verplichtingen uit 'het te verrekenen saldo 2005' nog betaald moeten worden. Het resultaat daarvan treft u aan in § 3.5.

Om de financiële discipline aan te halen heeft de MMW op 3 juni 2004 besloten dat uiterlijk 1 september van het boekjaar een substantieel deel van het budget dat aan project is toegekend moet zijn omgezet in een verplichting. Indien dit niet is gebeurd dan komt dit budget in beginsel weer vrij te vallen. Het managementberaad milieu en water (MBMW) heeft op 13 januari 2005 de 'Handleiding Planning en Control Projectbudgetten' vastgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe projectleiders van interprovinciale projecten moeten omgaan met toegekende budgetten.

Van belang is voorts om te melden dat de IPO-Adviescommissie Milieu op 27 januari 2005 heeft besloten om de MMW op te heffen. De taken van de MMW zijn overgenomen door het MBMW.

Hoofdstuk 2 Uitvoering PRISMA 2005

2.1. Inleiding

De provincies werken in interprovinciaal verband al 15 jaar samen aan de uitvoering van het milieubeleid. 2005 was het eerste jaar waarin de uitvoering zich richtte op de interprovinciale Strategische Milieu Agenda 2005-2008 (SMA). De SMA die als motto *'Uitvoering gericht op duurzaamheid'* heeft gekregen geeft aan dat voortgebouwd moet worden op de succesvolle interprovinciale samenwerking. Daarnaast is het tijd voor een nieuwe koers voor hardnekkige milieuproblemen. De sleutel ligt bij samenwerking in de regio, uitgaande van een regionale visie en een integrale benadering. Milieu is daarbij de toegevoegde waarde bij andere beleidsterreinen als verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening en economie. In dit hoofdstuk wordt op projectniveau verantwoording afgelegd van de in 2005 uitgevoerde interprovinciale milieuprojecten. Deze projecten zijn geclusterd rondom de thema's die in de SMA als relevant voor de provincies zijn benoemd.

2.2. Duurzame ontwikkelingspolitiek

1. Koepel Alders (0501 Alders)

Inhoud

In 2005 is een aantal bijeenkomsten georganiseerd waarin aandacht is besteed aan nieuwe werkwijzen en leerervaringen die binnen de 12 Alders-projecten zijn opgedaan. Het accent lag daarbij op de gebiedsgerichte aanpak van duurzaamheid en de samenwerking tussen de sectoren milieu en ruimtelijke ordening. Op 13 juni 2005 is een bestuurlijke innovatietop gehouden waarin de provincies aan staatssecretaris Van Geel een dynamisch werkboek duurzame ontwikkelingspolitiek hebben aangeboden. In het werkboek staan de provinciale voorbeelden van de aanpak van hardnekkige milieuproblemen. Hiermee is het Koepelproject in de oorspronkelijke vorm afgerond. Daar waar mogelijk stromen de gebiedsgerichte Alders-projecten in, in het nieuwe project professionalisering gebiedsontwikkeling. Een voorstel voor dit project is inmiddels afgerond en bestuurlijk goedgekeurd. Het project professionalisering gebiedsontwikkeling beoogt een integraal kader te bieden voor vernieuwende initiatieven op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu en de intersectorale samenwerking te verbeteren. Ook de ervaringen die zijn opgedaan bij MILO en Stad en Milieu zullen hierbij worden benut. In 2006 zal dit project concreet in uitvoering komen door het organiseren van intervisiebijeenkomsten tussen provincies, gemeenten en marktpartijen met als doel het leren en coachen van elkaar en het zorgen dat kennis beklijft. Tevens zullen kennistekorten in beeld worden gebracht waarbij gezamenlijk naar oplossingen wordt gezocht. Tenslotte is het doel om ook uit te stralen van hetgeen met een vernieuwende aanpak is bereikt.

Projectleider was de heer F. Puijn van het IPO.

Financiën

Aan dit project was een budget toegekend van €105.000,--. Er is voor €80.113,05 een verplichting aangegaan. Het restant budget ad €24.886,95 valt vrij.

2. Implementatie MILO (0501 MILO)

Inhoud

In het plan van aanpak Implementatie Milieu in de leefomgeving (MILO) zijn drie doelstellingen geformuleerd. De eerste doelstelling is het stimuleren van de toepassing van MILO in de praktijk. In 2005 zijn als uitvloeisel hiervan bij 33 voorbeeldprojecten de MILO werkwijze toegepast en zijn er 12 op internet geplaatst. De tweede doelstelling is het uitdragen van de kennis rondom de MILO-werkwijze. In 2005 heeft het projectbureau MILO presentaties gehouden, artikelen geschreven, nieuwsbrieven ontwikkeld, een website gebouwd en praktijkdagen ontwikkeld. De laatste doelstelling is het creëren van bestuurlijk draagvlak. In 2005 zijn daartoe de bestuurders van de voorbeeldprojecten geïnformeerd, is een bestuurlijke ambassadeur gezocht en gevonden en is de tussenevaluatie gepresenteerd in het DUIV.

Projectleider is de heer G. Hagen van de provincie Limburg.

Financiën

Voor het volledige budget ad €50.000,-- is een verplichting opgenomen.

3. Implementatie Interimwet Stad en Milieubenadering/Handreiking Stad & Milieuprojecten (0501 S&M)

Inhoud

In het kader van de decentralisatie en implementatie van de Interimwet Stad en Milieubenadering is het PRISMA project 0501 Stad en Milieu uitgevoerd. Het wetsvoorstel Interimwet Stad en Milieubenadering is ter goedkeuring aan de Eerste Kamer gezonden en naar verwachting zal de wet begin 2006 in werking treden. Ten behoeve van de provincies en gemeenten die met stad en milieu aan de slag gaan is een handreiking stad en milieubenadering opgesteld. In de handreiking is tevens een provinciaal toetsingskader opgenomen waarmee een zekere uniformiteit wordt gebracht in de beoordelingsaspecten en –procedure. De handreiking is uitgereikt aan gemeenten en provincies tijdens een vijftal regionale voorlichtingsbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn bezocht door 5 á 600 deelnemers, zowel ambtelijk als bestuurlijk. De handreiking stroomlijnt het proces van integrale planvorming, met als doel een zorgvuldig ruimtegebruik en optimale leefkwaliteit in zowel het stedelijk als het landelijk gebied. Het project is afgerond.

Projectleider is Wim Knoppert (Gelderland)

Financiën

Aan dit project is een budget ad € 30.000,-- toegekend. Er is een verplichting aangegaan voor €29.988,--. Het restant ad €12,-- valt vrij.

4. Ken de Strategische Milieubeoordeling (0501 SMB)

Inhoud

Het vakberaad Stedelijk Gebied en Milieu heeft op 15 september 2005 besloten om dit project niet tot uitvoering te brengen. Er is binnen de provincies geen behoefte meer aan.

Projectleider was Ruud Krijnen (Flevoland)

Financiën

De €15.000, -- die dit voor dit project was gereserveerd valt vrij.

5. Provincies ontketenen ontkoppeling (0501 Ontkoppeling)

Inhoud

Hoofddoel van het project 'Provincies Ontketenen Ontkoppeling' is inzicht te verschaffen in hoe de provincies hun rol in het veld van actoren vervullen. Of daarmee een bijdrage aan de ontkoppeling van milieudruk en (economische) ontwikkeling wordt geleverd en hoe de provinciale bijdrage aan de ontkoppeling verbeterd kan worden. Het project beoogt een kanteling van de traditionele benadering van ontkoppeling vanuit beleidsterrein milieu naar een benadering meer vanuit de beleidsterreinen economie en ruimtelijke ordening. Nevendoelen van het project zijn het op de politieke agenda houden van het onderwerp ontkoppeling, bewustwording en het uitwisselen van informatie over provinciale strategieën en activiteiten op het gebied van ontkoppeling.

Het project 'Provincies Ontketenen Ontkoppeling' is later van start gegaan omdat het een vervolproject is op het IPM project 'Ontkoppeling in getallen' dat pas eind april 2005 was afgerond en waarvan de uitkomsten input waren voor dit project. Na definitieve formatie van de projectgroep en de opdrachtformulering, bleek dat er meer budget benodigd is dan oorspronkelijk was toegekend om tot een zinvol product te komen. Het verzoek om budgetverhoging is eind augustus gehonoreerd.

Begin oktober is tot opdrachtverlening overgegaan. De eerste fase van de opdracht – het opleveren van een conceptueel kader over ontkoppeling - is inmiddels opgeleverd.

Op dit moment wordt per deelnemende provincie (Gelderland, Overijssel, Zeeland, Noord-Brabant, Utrecht en Flevoland) een bijeenkomst gehouden waarin wordt gedebatteerd over de visie en strategie van de provincie op 'ontkoppeling' en de praktische invulling die daaraan wordt gegeven middels maatregelen en activiteiten. Deze bevindingen, maatregelen en activiteiten worden gestructureerd en voorgelegd aan gebiedspartners. De totale rapportage, conclusies en aanbevelingen worden gepresenteerd tijdens een bestuurlijk minisymposium welke gepland staat voor voorjaar 2006.

Projectleider is Rogier Wilms (Flevoland).

Financiën

Aan dit project is oorspronkelijk €20.000,-- toegekend. Het MBMW heeft dit budget op 25 augustus 2005 verhoogd tot €40.000,--. Voor €29.755,95 is een verplichting aangegaan. Het MBMW heeft op 19 januari 2006 besloten dat van het restant ad €10.244,05, €10.000,-- wordt overgeheveld naar 2006. Het overblijvende bedrag van €244,05 valt vrij.

6. SMB OK (OM-12)

Inhoud

Dit project stamt uit 2004. De tweede fase van het onderzoek is afgerond met een workshop in mei. Het eindrapport is in augustus verzonden naar de leden van het Vakberaad Stedelijk Gebied en Milieu (SGM) en van het Landelijk Beraad Regionale Plannen en aan de deelnemers aan de workshop. Het Vakberaad SGM heeft ingestemd met de in dat rapport geformuleerde aanbevelingen en geleidt deze aanbevelingen via BOAG-M naar de IPO-Adviescommissie Milieu. Het vakberaad ziet met name de kosten van een SMB en de problematische relatie met de passende beoordeling als knelpunten.

Door de verspreiding van het rapport beschikt iedere provincie over meerdere exemplaren ervan. Zo kan bij voorkomende SMB-procedures gebruik worden gemaakt van de opgedane ervaringen. Het project is hiermee afgerond.

Financiën

Het project is in 2004 financieel afgerond. Het nog rusterende budget van €1.010,-- is vorig jaar reeds vrijgevallen en teruggesluisd naar de provincies.

7. Sturing op duurzame plattelandsontwikkeling (OM-09)

Inhoud

Dit project stamt oorspronkelijk uit 2003 maar heeft een doorloop tot in 2006. Het 1^e jaar van de uitvoeringsfase SDPO is gestart nadat Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant in september 2005 hebben ingestemd met het Plan van Aanpak (Businessplan) 'Anders leren sturen'. Tevens heeft GS de bijbehorende financiering toegekend voor het 1^e uitvoeringsjaar van het Plan van Aanpak. Co-financierende partners zijn het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het IPO. Het Plan van Aanpak SDPO heeft tot doel om bij te dragen aan de oplossing van sturingsvraagstukken die zich voordoen in de uitvoeringspraktijk van duurzame (= integrale) plattelandsontwikkeling. Hiertoe vindt samenwerking plaats tussen praktijk-, kennis-, en bestuurlijke netwerken rondom innovatieve praktijkprojecten. De hierin opgedane innovatieve praktijkkennis wordt verspreid voor toepassing in de uitvoeringspraktijk. Besloten is om te beginnen met 4 cases: Gebiedsmakelaardij, Regional Branding, Dorps Ontwikkelingsplannen, en Gebiedsverantwoordelijkheid. In de projecten worden Brabantse praktijkvragen - met name vanuit het Brabantse programma RLG - met voorrang opgepakt. Conform het van Plan van Aanpak worden voorbereiding getroffen om de projectuitvoering SDPO op korte termijn onder te brengen bij het KennisNetwerk PlattelandsOntwikkeling i.o. Dit KennisNetwerk is een initiatief van Telos, de Universiteit van Tilburg, ZLTO, Brabants Landschap en Maatschappij van Welstand. Tevens worden voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van het Evaluatie Leertraject rondom de 4 praktijkcases met als focus: 'integrale aanpak' en 'bestuurlijke agendering'. Dit traject zal plaats vinden i.s.m. het landelijke project Leren voor Duurzame Ontwikkeling.

Projectleider is mevrouw K. van Herwaarden (Noord-Brabant).

Financiën

Uit voorgaande jaren is het restant budget van €94.750,-- overgeheveld naar 2005. Voor dit gehele bedrag is een verplichting aangegaan.

2.3. Gezondheid en Milieu

8. Inventarisatie en prioritering milieugerelateerde gezondheidsproblemen (0502 Gezondheid)

Inhoud

Het project is begonnen met het op 19 april 2005 houden van een workshop voor de 12 provincies. Tijdens deze workshop is de relatie tussen gezondheidsproblemen en milieubelasting inzichtelijk gemaakt. Op basis van het in juni verschenen verslag is er met de portefeuillehouder gesproken over welke kant het op zou moeten gaan met de door provincies aan te pakken milieuproblemen en de bijbehorende gezondheidseffecten. In september is er door de provincies opnieuw over gesproken en in november is er weer een uitgebreide workshop gehouden. De IPO-Adviescommissie Milieu heeft op 3 november 2005 ingestemd met de te onderzoeken milieubelastingen en de bijbehorende blootstellinggegevens. Het begeleidende bureau Fastadvies uit Utrecht heeft eind 2005 opdracht gekregen de provincies te ondersteunen bij het inventariseren van de blootstellinggegevens. Het project loopt iets achter bij het voorgestelde schema maar heeft volop de provinciale aandacht. Naar verwachting komt eind 2006 het resultaat van de inventarisaties en beoordelingen beschikbaar. Het geeft uiteindelijk inzicht in de leefomgeving voor burgers en past binnen de doelstellingen van de Strategische Milieuagenda 2005-2008 (gezondheid en Milieu)

Projectleider is Wim Gerritsen (Overijssel)

Financiën

Aan dit project is €45.000,-- toegekend. Voor €42.423,50 is een verplichting aangegaan. Het restant ad €2576,50 valt vrij.

9. Ontwikkelen eenduidige dosis-effect relatie voor stank, gezondheid en hinder (0502 DER)

Inhoud

De Gezondheidsraad beschouwt hinder, waaronder stankhinder, als een milieufactor die de gezondheid negatief kan beïnvloeden. Provincies en gemeenten lopen zowel in de vergunningverlening als in de ruimtelijke ordening aan tegen de vraag welk hinderniveau door stank acceptabel is. Er bestaat geen nationale normstelling en tevens ontbreken uniforme en objectieve meetmethoden. Een goed onderbouwde dosis-effect relatie is daarom een belangrijke bouwsteen en dus wenselijk. De gezamenlijke provincies willen deze dosis-effect relatie bepalen en ervoor zorgen dat deze wordt toegepast.

Op weg naar een bruikbare dosis effect relatie geur is de titel van het rapport dat in opdracht van het Interprovinciaal Overleg (IPO) wordt geschreven. In februari 2006 zal het definitieve rapport klaar zijn met daarin concrete aanbevelingen. Het IPO heeft deze studie laten verrichten vanuit het jaarprogramma 2005 van de Interprovinciale Strategische Milieuagenda, binnen het thema Milieu en Gezondheid.

Het IPO blijkt ook met haar vraagstelling voor deze studie op het juiste spoor te zitten. Van te voren was namelijk duidelijk dat er witte vlekken geconstateerd zouden worden in de zoektocht naar een goed onderbouwde dosis effect relatie voor geur. Daarom heeft de aandacht zich vooral gericht op het scherp formuleren van de bouwstenen voor de dosis effect relatie(s), meer dan op het beschrijven van de ideale dosis effect relatie(s) van dit moment. Bovendien valt met dit project te constateren dat de behoefte aan die eenduidige, goed onderbouwde, en praktisch toepasbare dosis effect relatie groot is. De uitvoering van het stankbeleid blijkt namelijk voor provincies, gemeenten, burgers en bedrijven bijzonder weerbarstige materie die veel tijd, geld, energie en ergernis kost

De meest algemene conclusie op weg naar die bruikbare dosis effect relatie geur is dat er in Nederland meer aandacht, nodig is voor het bundelen en vastleggen van het voortschrijdend inzicht in de beste cq. algemeen gewenste manier van reguleren van de stankhinder in Nederland. Zonder dat komen mogelijke verbeteringen niet of maar uiterst langzaam beschikbaar voor de uitvoeringspraktijk.

Het biopsychosociaal model wordt gebruikt om de relatie tussen geur en gezondheid in kaart te brengen. Allereerst is de geurconcentratie van invloed op het optreden van gezondheidseffecten. Ook andere karakteristieken van de geur kunnen van invloed zijn. Daarnaast zijn demografische, sociaal-economische, persoonsgebonden en cognitieve factoren in meer of mindere mate van invloed op de mate van optreden van gezondheidseffecten. Sommige van deze factoren zijn onderling van elkaar afhankelijk. Geconcludeerd wordt dat geur onder de irritatiedrempel de volgende gezondheidseffecten

teweeg kan brengen: hinder, verstoring van gedrag en activiteiten en stressgerelateerde somatische gezondheidsklachten.

Voorgesteld wordt om de volgende definitie voor geurhinder te gebruiken:

“Hinder is een gevoel van ongenoegen dat optreedt wanneer een milieufactor wordt waargenomen of wanneer de waarneming iemands gedrag of activiteiten negatief beïnvloedt of wanneer door de waarneming iemand vermoedt, dat deze milieufactor een negatieve invloed heeft.”

Deze definitie is een combinatie van de door de WHO en de Gezondheidsraad gehanteerde definitie voor hinder. Cruciaal in deze definities is, dat het gezondheidkundig relevante effect van geur niet alleen wordt beschreven als hinder, maar ook als de verstoring van gedrag of activiteiten.

Of en in welke mate dit effect optreedt, wordt beïnvloed door een veelheid aan factoren die te groeperen zijn in 4 categorieën. De blootstellingkarakteristieken, de woonomgeving, persoonlijke kenmerken, cognitieve factoren.

Vanuit de effectkant geredeneerd, zal een algemene dosis effect relatie dus alleen een indicatie kunnen opleveren voor de te verwachten hinder bij een zekere blootstelling / geurbelasting. Andere aspecten dan de blootstelling zullen er altijd voor zorgen dat een zekere afwijking van de 'gemiddelde' algemene dosis effect relatie optreedt. Of de blootstelling in een lokale situatie een hele goede of een matige indicatie zal zijn, hangt af van de specifieke omstandigheden in die lokale situatie. Dit pleit ervoor om bij geuronderzoeken ook zicht te krijgen op de mate waarin in een lokale situatie de andere aspecten een rol spelen. Bovendien wijst dit op de noodzaak om bij het nemen van maatregelen ter verbetering van een hindersituatie, dus niet zondermeer alleen de geurbelasting omlaag te brengen, maar ook aan de te beïnvloeden andere factoren (houding, verwachting, bezorgdheid/angst) aandacht te besteden middels zoiets als (risico-) communicatie!

Projectleider is Bianca Milan (DCMR)

Financiën

Aan dit project is een bedrag van €45.000,-- toegekend. Hiervan is €44.982,-- verplicht. Het restant ad €18,-- valt vrij.

10. Provinciaal Verkeersmilieu model 2^e fase (OM-09AII)

Inhoud

Dit project stamt uit 2004. Dit project is een vervolg op een eerder uitgevoerde haalbaarheidstudie naar een Provinciaal Verkeersmilieu model (PVMM). Dit model zou een hulpmiddel kunnen zijn bij het in beeld brengen van allerlei verkeersmilieuproblemen (zoals geluidhinder, transportrisico's en luchtproblemen) langs provinciale wegen waar de provincie in toenemende mate mee te maken krijgen, ook als gevolg van nieuwe Europese en nationale wetgeving (o.a. Europese richtlijn Omgevingslawaai, Besluit Luchtkwaliteit, BEVI). Het vervolgonderzoek richt zich in eerste instantie op het milieuaspect geluid en de nadere uitwerking van de gegevensmodule van het PVMM. De implementatie van het Project PVMM bij de provincies wil niet echt lukken. In het PVMM is een gegevensmodule uitgewerkt en bij drie pilot provincies getest welke nu bij de (overige) provincies moet worden geïmplementeerd. Op 9 februari 2006 zal de provincie Gelderland een presentatie geven over PVMM. Naar aanleiding van deze presentatie zal worden bezien of PVMM ook daadwerkelijk aan de verwachtingen voldoet. (terms of reference). Dan zal tevens helder moeten zijn welke provincies op welke manier de gegevensmodule van PVMM zullen gaan toepassen. Gelet op het bovenstaande zal het project in het voorjaar van 2006 worden afgerond .

Projectleider is Henk Morelissen (Zeeland) die het eind 2005 heeft overgenomen.

Financiën

Financieel is het project vorig jaar al afgerond. Er is voor dit project een verplichting aangegaan waaruit eventuele kosten betaald worden.

2.4. Herijking VROM-regelgeving en Europa

11. Herijking VROM-regelgeving (0504 Herijking)

Inhoud

Na aanstelling van de programmamanager heeft consultatie van de achterban over de aanpak plaatsgevonden. Er is een workshop met de bij de projecten betrokken dossiertrekkers gehouden en er heeft met meest betrokken vakberaden overleg plaatsgevonden. Ook met VROM is overlegd. Insteek bij al deze gesprekken was: hoe kunnen we als gezamenlijke provincies de VROM milieuregelgeving beter beïnvloeden. Dit heeft geleid tot een matrix van de te volgen Nederlandse regelgevingdossiers 2006. Per dossier is een toelichting geschetst van de stand van zaken en wordt de voortgang beschreven. Voorts is aan elk dossier een trekker toegevoegd. Tweemaal per jaar wordt een algemeen voortgangsoverzicht van de IPO-inbreng in de diverse regelgevingstrajecten gepresenteerd in de BOAG-M en de adviescommissie Milieu.

Projectleider is Ronald Groen (Zuid-Holland) die hiervoor gedetacheerd is bij het IPO.

Financiën

Afgesproken is dat de salariskosten van de programmamanager betaald worden uit het PRISMA-budget. Hiervoor was een bedrag ad € 50.000,- gereserveerd. Omdat de aanstelling van de programmamanager enige vertraging ondervond en uiteindelijk op 1 juni 2005 inging is een bedrag ad €25.688,65 besteed. Het restant ad €24.311,35 valt vrij.

12. Kerngroep Europees Milieubeleid (0504 KEM)

Inhoud

De KEM geeft uitvoering aan haar door de Adviescommissie Milieu goedgekeurde Werkplan 2005. De belangrijkste activiteiten uit het werkplan betreffen de actualisering van de fiches van de 25 "prioritaire dossiers" met Europese ontwerp milieuregelgeving. Op grond van diverse ontwikkelingen zijn in de lijst dossiers (voorlopig) afgevoerd en nieuwe dossiers opgevoerd. Met het Huis van de Nederlandse Provincies heeft afstemming plaatsgevonden. Het ambtelijk overleg met enkele departementen over Europese dossiers heeft - o.a. door middel van de DUIV-besluiten - verder structuur gekregen. "De KEM heeft op 24 mei 2005 een goed bezochte bijeenkomst met haar contactpersonen belegd met als hoofdthema "milieu en gezondheid". In september is door de KEM en haar contactpersonen een bezoek gebracht aan het European Environment Agency en de regio Kopenhagen. Voorts heeft de KEM zorg gedragen voor inbreng in de internationale gremia CEMR en ENCORE.

Voorzitter van de KEM is Ronald Groen (Zuid-Holland).

Financiën

Voor de KEM is jaarlijks een werkbudget van €5.000,- beschikbaar. Hiervan is in 2005 een bedrag ad €4671,75 besteed. Het restant ad €328,25 valt vrij.

2.5. Professionalisering Milieuhandhaving

13. Professionalisering van de milieuhandhaving (0505 Handhaving)

Inhoud

De eindmeting van de professionalisering van de milieuhandhaving is op 19 mei 2005 in de IPO-Adviescommissie milieu en op 26 mei 2005 in het IPO-bestuur besproken. Op 2 juni 2006 is de eindmeting vastgesteld door de stuurgroep professionalisering handhaving en aangeboden aan de Staatssecretarissen van milieu en Verkeer en Waterstaat. De eindmeting liet zien dat een geweldige sprong vooruit was gemaakt ten opzichte van de nulmeting uit juni 2003. Het einddoel was echter nog niet gehaald en vergt nog een krachtige provinciale regie. Op 20 juni is een bestuurlijke conferentie gehouden waarbij de provincies hebben aangegeven hoe de regierol wordt uitgevoerd. De provincies hebben de handhavingorganisaties die nog niet aan de criteria voldeden nadrukkelijk aangesproken op het herstellen van de resterende gebreken. Dit heeft ertoe geleid dat nog maar een zeer beperkt aantal organisaties niet volledig aan de kwaliteitscriteria voldoen. De overige handhavingpartners worden begin 2006 over de stand van zaken geïnformeerd.

Projectleiders waren Renate Noé (Zuid-Holland) en Hanne Nieuwboer (Noord-Holland).

Financiën

Aan het oorspronkelijk toegekende budget van €135.000,- is in januari 2005 door het MBMW nog een bedrag van € 15.0687,20 (overheveling van restantbudget 2004) toegevoegd waardoor een totaalbudget van €150,687,20 aanwezig was. Er is voor €110.682,42 een verplichting aangegaan. Het restant ad €40.004,77 valt vrij.

2.6. Industriebeleid en Emissiehandel

14. Doelgroepenbeleid (0506 Doelgroepen)

Inhoud

Het IPO-DMI overleg vindt 8 keer per jaar plaats en wordt bijgewoond door alle provincies, de VNG, het ministerie van VROM en de FO-Industrie. Gezien de centrale (inhoudelijke) positie die FO-industrie binnen het doelgroepenbeleid inneemt is actieve deelname van de FO-industrie aan het overleg gewenst. In dit overleg stemmen de provincies onderling af over de uitvoering van het Besluit milieoverslaglegging (de milieujaarverslagen) en de uitvoering van het Doelgroepbeleid Milieu en Industrie (de Bedrijfsmilieuplannen, BMP's). Naast het uitwisselen van ervaringen wordt in dit overleg tevens afgestemd over nieuw beleid. De meeste bedrijfstakken zijn begonnen aan hun laatste ronde BMP's. Het met de industrie afgesproken convenant loopt immers af in 2010. Bij het schrijven van de (laatste ronde) BMP's ligt de nadruk op de voor de specifieke branche nog niet gehaalde doelstellingen en de verbredingsthema's.

Zowel de bedrijven die vallen onder het besluit milieoverslaglegging als de bedrijven die deelnemen aan het doelgroepenconvenant industrie dienen jaarlijks hun milieujaarverslag ter beoordeling in bij het bevoegd gezag. Naast de jaarlijks terugkerende taak van het valideren van de milieujaarverslagen zijn er de volgende ontwikkelingen rond het milieujaarverslag:

- Europese monitoringverplichtingen en de gevolgen daarvan voor het milieujaarverslag;
- Beoordelingswijze MJV's door de provincies, evaluatie (handreiking) validatie;
- Verder "uitrollen" van het elektronisch milieujaarverslag.

Met het ministerie van VROM wordt gediscussieerd over het in de toekomst te voeren milieubeleid ten aanzien van de industrie. Daarbij is het IPO-DMI overleg voor het ministerie van VROM een belangrijke partner om mee af te stemmen.

Projectleider is Hans Knippels (DCMR)

Financiën

Aan dit project was een budget van € 15.000,- toegekend. Er is voor € 14.732,20 een verplichting aangegaan. Het restant ad €267,80 valt vrij.

15. Met preventie naar duurzaam ondernemen (0506 PreDo)

Inhoud

Provincies zijn zoekende in het proces van 'stimuleren van duurzaam ondernemen'. In 2005 zijn met Prismamiddelen 5 proeftuinen gefinancierd. In deze proeftuinen hebben de provincies praktijkervaring opgedaan door de in PreDO ontwikkelde visies en instrumenten in praktijk te brengen. De projecten zijn eind 2005 allemaal afgerond.

Resultaten:

- Provincie Flevoland: In het project 'inspiratie voor de toekomst' zijn inspirerende lokale themabijeenkomsten georganiseerd, waarin bedrijven lieten zien hoe zij bezig zijn met MVO. Hierdoor heeft de provincie meer zicht op de behoefte aan ondersteuning.
- Provincie Gelderland: 'Inpassingsproblemen duurzaam opgelost': samen met het bedrijfsleven is gezocht naar een duurzame oplossing voor bedrijven die overlast geven en moeilijk inpasbaar zijn.
- Provincie Zeeland: 'MVO-blikopener'; de provincie heeft Maatschappelijk verantwoord Ondernemen binnen het midden- en kleinbedrijf via de ondernemersvereniging, gestimuleerd.
- Provincie Groningen: 'Energetisch ketenbeheer': plan van aanpak voor de uitvoering van energetisch ketenbeheer door samenwerking op bedrijventerreinen, in dit geval de Eemsmondregio.
- Provincie Noord-Brabant: 'Ondersteuning gemeenten bij invoering van milieuzorgsystemen: in Noord-Brabant zijn 13 gemeenten ondersteund bij de invoering van een milieuzorgsysteem en het monitoren van milieuprestaties.

De resultaten worden uitgewisseld binnen de IPO-werkgroep Duurzaam Ondernemen. Tevens komen de resultaten van deze projecten ook nog terug in een evaluatie van het gehele PreDO-programma begin 2006.

Projectleider is Gisela de Leeuw (NB)

Financiën

Aan dit project was oorspronkelijk €60.000,- toegekend. Het MBMW heeft in januari 2005 besloten om €10.000,- restbudget uit 2004 toe te voegen zodat het totale budget €70.000,- bedroeg. Voor dit gehele bedrag is een verplichting aangegaan.

16. IMPEL (0506 IMPEL)

Inhoud

Het IMPEL-netwerk is het "European Union network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law", dat zich richt op een goede en afgestemde uitvoering van de Europese milieuregelgeving in de lidstaten en op de terugkoppeling van praktijkervaringen naar de Europese Commissie ten behoeve van de beleidsvoorbereiding. De provincies zijn vertegenwoordigd in de Nederlandse delegatie naar dit netwerk en zijn bovendien in de gelegenheid om een actieve bijdrage te leveren aan de verschillende projecten die door het netwerk worden opgezet en uitgevoerd. In het eerste halfjaar van 2005 heeft de provincie Overijssel, daarin bijgestaan door de provincie Limburg, een IMPEL-project uitgevoerd over de vergelijking van de aanpak in vergunningverlening en handhaving van afvalverwerkingsinrichtingen (storten; verbranden). Hieraan hebben 25 vertegenwoordigers uit 12 lidstaten van de Europese Unie deelgenomen. Op 23 november 2005 is de vierde IMPEL-dag voor de provincies georganiseerd.

Projectleiders zijn Ed Eggink (Limburg) en Pieter-Jan van Zanten (Overijssel).

Financiën

Van het toegekende budget ad €5000,- is €3.500,- verplicht. Het restant ad €1.500,- valt vrij.

17. Wm-rapportage vergunningverlening en handhaving 2004

Inhoud

Dit project is in januari alsnog door het MBMW aan de PRISMA-projecten 2005 toegevoegd. In het jaar 2005 is wederom de IPO monitoring opgesteld waarin verslag is gedaan over het jaar 2004. Het project is zonder vertraging afgerond en het eindproduct is aangeboden aan de Adviescommissie Milieu en is daarnaast gebruikt als basis voor een veelheid aan provinciale, nationale en internationale rapportageverplichtingen. Door op achtereenvolgende jaren op dezelfde wijze gegevens over vergunningverlening en handhaving te verzamelen en te presenteren ontstaat een steeds beter en vergelijkbaar beeld van inspanningen van provincies. Daarnaast worden de handhavinggegevens uit het IPO-monitoringverslag rechtstreeks aangeboden aan het LOM (Landelijk Overleg Milieuhandhaving)-secretariaat. Zij gebruikt deze gegevens in de handhavingbrief die namens gemeenten en provincies wordt verzonden aan de Tweede Kamer. Door afstemming tussen beide vormen van monitoring wordt voor de provincies dubbel werk voorkomen.

Projectleider is John Visbeen (Flevoland).

Financiën

Omdat dit project in eerste instantie niet was aangemeld heeft het managementberaad in januari 2005 besloten om uit het restantbudget 2004 €27.000,- voor dit project beschikbaar te stellen. Er is voor een bedrag ad €26.745,25 een verplichting aangegaan. Het restant ad €254,75 valt vrij.

18. Kaderstelling vergunningverlening

Inhoud

Dit project is op 10 maart 2005 alsnog door het MBMW toegevoegd aan de PRISMA-projecten 2005. In 2005 is de structuur voor dit project opgezet. De werkgroep stelt de kaderstellende documenten (kader, vragen aanvraagformulier, overwegingen considerans en voorschriften per milieu-item) op. De klankbordgroep fungeert als intermediair bij de provincies en de begeleidingsgroep geeft met de projectleider richting aan het project en bewaakt de voortgang. Afhankelijk van het onderwerp van een kaderstellend document worden de desbetreffende specialisten geraadpleegd.

Er zijn kaderstellende documenten vastgesteld voor bodem, afvalwater en energie. Daarnaast liggen er kaderstellende documenten ter vaststelling voor, voor de onderwerpen geluid, afval en geur. Voor de volledigheid wordt hier nog vermeld dat in IPO-verband is afgesproken dat in het kader van dit project alleen de algemene veiligheidsaspecten worden verwerkt.

De stand der techniek wordt uitgewerkt in een separaat project dat wordt uitgevoerd in het kader van de projectfinanciering externe veiligheid. De resultaten van dat project zullen worden toegevoegd aan het 'algemene' kaderstellend document.

Inmiddels is afronding van dit project in 2006 akkoord bevonden in BOAG-M. In dit kader worden de volgende acties uitgevoerd:

- De kaderstellende documenten voor de onderwerpen financiële zekerheid, IPPC, keuringen, Lucht (inclusief Besluit Luchtkwaliteit 2005), verruimde reikwijdte, opslag- en verlading en Vogel- en Habitatrichtlijn zullen in de eerste helft van 2006 worden uitgewerkt.
- Met Infomil zijn afspraken gemaakt over de wijze van ontsluiten van de (vastgestelde) documenten via hun internetsite. Naar verwachting zal de desbetreffende webpagina in februari 2006 gaan draaien.
- Tenslotte zal in 2006 de beheersstructuur voor de ontwikkelde documenten worden opgezet en zal de communicatie over (de resultaten) van dit project worden opgepakt.

Inmiddels zijn diverse provinciale medewerkers bij dit project betrokken (werkgroep, klankbordgroep, begeleidingsgroep en specialisten). Daardoor groeit de bekendheid van het project en de mogelijkheden hiervan binnen de verschillende provincies. Op de daadwerkelijke toepassing hebben de deelnemers aan het project geen directe invloed. Het management van de provincies heeft hier een directe invloed op. Daarom wordt daadwerkelijke toepassing op de agenda gehouden van de IPO-werkgroep vergunningverlening en het Vakberaad Bedrijven en Milieu.

Dit project heeft een directe relatie met de modernisering van de milieuregelgeving. Dit project is opgezet om een betere afstemming en harmonisatie te bevorderen tussen de provincies. Bovendien willen de provincies het beeld bij VROM en het bedrijfsleven wegnemen dat er bij verschillende provincies sprake is van ongelijke behandeling en derhalve rechtsonzekerheid. Bovendien wordt beoogd de werkwijze bij de provincies verder te professionaliseren en de (onder)handelingspositie van de provincies bij VROM te verstevigen.

Projectleider is Gudo Stekhuizen van de provincie Noord-Brabant.

Financiën

Omdat dit project in eerste instantie niet was aangemeld heeft het managementberaad in maart 2005 besloten om uit het restantbudget 2004 €25.000,-- voor dit project beschikbaar te stellen. Er is voor een bedrag ad €20.049,21 een verplichting aangegaan. Het restant ad €4.950,79 valt vrij.

2.7. Beleidsvernieuwing Bodem

19. Gasfabrieksterreinen: vervolgfase implementatie en monitoring (0507 Gasfabrieken)

Inhoud

Belangrijkste activiteit in 2005 was de afronding van het onderzoek naar de knelpunten bij herontwikkeling en sanering van een aantal gasfabrieksterreinen. Dit SKB-onderzoek (CasGas) is in 2004 gestart en begin 2005 afgerond. We willen daarmee onze eigen werkwijze evalueren en zo mogelijk verbeteringen aanbrengen voor de tweede programmaperiode. Ook zijn ervaringen opgedaan met programmatisch werken en met de koppeling van herontwikkeling met bodemsanering ook nuttig zijn voor anderen. Belangrijke conclusie is, dat de bodemverontreiniging en -sanering niet het grootste knelpunt is. De kosten van de sanering kunnen een probleem zijn, maar belangrijker nog is de bestuurlijke daadkracht. Zonder dat bestuurders zich identificeren met de ruimtelijke invulling blijkt het lastig te zijn om een project te realiseren. Dit geldt overigens niet alleen voor de gasfabrieksterreinen, maar ook voor andere binnenstedelijke ontwikkelingen. Andere belangrijke slaagfactoren zijn: maak (kleine) programma's waarin gelijksoortige locaties aangepakt worden en maak combinaties van een saneringslocatie met omliggend terrein om een zo breed mogelijke exploitatie op te kunnen zetten. De resultaten van het onderzoek zijn begin november 2005 gepresenteerd op Bodembreed. De resultaten van het onderzoek zijn verwerkt in de jaarlijkse voortgangsrapportage. Voor verschillende bevoegde gezagen zijn de conclusies aanleiding tot een versterking van de bestuurlijke inbreng in de aanpak van de gasfabrieksterreinen.

Projectleider is Aart Vorstenburg (Zuid-Holland).

Financiën

Voor dit project was een budget van €20.000,--. Uiteindelijk is voor €7.151,90 een verplichting aangegaan. Het restant ad €12.848,10 valt vrij.

20. Depot+ (0507 Depot+)

Inhoud

Op 24 november 2005 is het eindverslag van het project Depot+ aangeboden aan de ambtelijk opdrachtgever t.w. Cluster waterbodems. Daarna wordt het eind verslag toegezonden aan LBOW. Daarmee is het project Depot+ m.i.v. 1 januari 2006 afgerond. Met het eindverslag worden de producten van Depot+ overgedragen aan cluster waterbodems. Om de op 18 april 2005 ondertekende bestuursovereenkomst "startovereenkomst naar regionale bestuurovereenkomsten waterbodems" te implementeren is een communicatiestrategie ontwikkeld en inmiddels deels tot uitvoering gebracht. Omdat een deel van de RBO's en RAO's nog moet worden geïnformeerd over de strekking van de startovereenkomst zullen in de maanden januari t/m april 2006 onder verantwoordelijkheid van clusterwaterbodems nog een aantal voorlichtingsbijeenkomsten worden georganiseerd. Voor dit laatste wordt voor 1 december a.s. nog een kleine financiële verplichting vastgelegd.

Projectleider is mevrouw Tineke Kuipers-Oldenhuis van de provincie Utrecht.

Financiën

Aan het oorspronkelijke budget van € 60.000,-- is door het MBMW in januari 2005 nog eens €60.000,-- toegevoegd. Van het totale budget van €120.000,-- is voor €93.963,35 een verplichting aangegaan. Door samenwerking te zoeken met andere financiers is niet het totale bedrag benut. Het restant ad €26.036,65 valt vrij.

21. Startproject in kader van spoor 2 van het Landsdekkend beeld bodemkwaliteit: Bodeminformatie voor gebiedsgericht werken op toemaakdekken (0507 Gebiedsgericht)

Inhoud

De provincie Zuid-Holland heeft de aanzet gegeven tot startproject 4 bodeminformatie in Toemaakdekken. De inzet van het project is de inventarisatie van bodeminformatie ten behoeve van het grootschalig natuur en recreatie ontwikkelingsproject De Venen in het noordoostelijke veenweidegebied van Zuid-Holland. Met het provinciegrens overschrijdende (Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Holland) project De Venen moeten de oorspronkelijk in het gebied voorkomende natuurwaarden, zoals schrale graslanden, bloemrijke vegetatie en moerasgebied, kunnen terugkeren. Binnen het plangebied De Venen komt veel toemaakdek voor. Toemaakdek is een antropogene

toplaag die diffuus verontreinigd is met zware metalen. De concentratie van het metaal lood overschrijdt met regelmaat de interventiewaarde bodemsanering.

Het startproject richt zich op de chemische, fysische en biologische bodeminformatie. De uitkomst moet inzicht geven in de potentiële grondstromen die ontstaan bij de transformatie van het gebied én met name de kansen van te verwezenlijken natuurdoeltypen op basis van de bestaande bodemkwaliteiten.

Van het project is de informatiefase afgerond. De informatie behoefte is geïnventariseerd. De selectie van personen uit de verschillende werkvelden die bij de inventarisatiegesprekken betrokken moesten worden verliep, zonder in detail te treden, moeizaam. De voortgang van het project heeft daardoor toch wel vertraging opgelopen. Het project zal tezamen met startproject 5 (Bodem- en grondwaterkwaliteit in het grondwaterbeschermingsgebied Groenekan) worden opgeleverd in de tweede kwartaal van 2006.

Projectleider is René Joustra Provincie Zuid-Holland

Financiën

Uit het PRISMA-budget 2005 was aan dit project €30.000,- toegekend. Dit project kende een medefinanciering van de provincie Zuid-Holland (€13.125,-) en SenterNovem (€28.125,-) waardoor een totaalbudget van €71.250,- aanwezig was. Er zijn verplichtingen aangegaan voor in totaal €67.500,-. Het restant ad €3.750,- valt vrij.

22. Startproject in het kader van spoor 2 van het Landsdekkend Beeld bodemkwaliteit: Bodeminformatie voor het in beeld brengen van de risico's van aantasting van de kwaliteit van het grondwater t.b.v. drinkwater (0507 Waterkwaliteit)

Inhoud

Het project richt zich op het ontsluiten en integreren van bodem- en grondwaterinformatie in het grondwaterbeschermingsgebied Groenekan (Utrecht) met het oog op de kwaliteitseisen die de KRW aan het grondwater stelt.

Het project is opgedeeld in 2 fasen. De eerste fase van het project, het in beeld brengen van de informatiebehoefte en het gegevensaanbod, is gedurende de eerste helft van 2005 uitgevoerd door TNO. De resultaten ervan zijn beschreven in de tussenrapportage "Inventarisatie informatiebehoefte en informatieaanbod voor het projectgebied "Groenekan" (TNO, 28 juli 2005).

De tweede fase van het project, het verzamelen en integreren van de bodem- en grondwatergegevens en het weergeven van de gegevens op kaarten, is in september 2005 gestart en wordt uitgevoerd door DHV. Deze fase duurt ca een half jaar en is door ziekte van direct betrokkene iets vertraagd. Het project wordt in de eerste helft van 2006 afgerond.

Het project loopt parallel met een ander startproject in het kader van spoor 2 van Landsdekkend Beeld bodemkwaliteit, PRISMA-project 0507 Gebiedsgericht, dat eveneens – en tegelijkertijd - door DHV wordt uitgevoerd.

Projectleider is Hans van Vugt (Utrecht)

Financiën

Voor het totale toegekende budget €30.000,- is een verplichting aangegaan.

23. Ontgravingen/Alternatieven Beton- en metselzand (0507 VIBO)

Inhoud

Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van alternatieven voor de winning van beton- en metselzand op landlocaties is door het ministerie van Verkeer en Waterstaat en het IPO afgesproken dat over een periode van 4 jaar (oorspronkelijk 2002-2006) hier onderzoek naar zal worden gedaan. In 2005 is geconstateerd dat de situatie geheel anders is dan bij de start van de overeenkomst. Het systeem van provinciale taakstellingen wordt na 2009 vervangen door een systeem van marktwerking. Provincies beoordelen voortaan aanvragen van initiatiefnemers en baseren zich daarbij op het eigen ruimtelijk- en milieubeleid. Aan onderzoek naar algemene aspecten is in deze situatie geen behoefte meer. Gelet hierop is besloten de overeenkomst te beëindigen. De formele afwikkeling hiervan vindt in 2006 plaats. Ook de financiële vereffening vindt in 2006 plaats.

Projectleider is Bert Deege (Zuid-Holland).

Financiën

Zoals hierboven geschetst vindt de finale financiële afhandeling van het VIBO-project in 2006 plaats. Hier zal separaat op worden teruggekomen. Overigens hebben zich in 2005 nog wel enige financiële ontwikkelingen afgespeeld die drukken op het boekjaar 2005. Zoals u wellicht nog weet, heeft de toenmalige MMW op 26 augustus 2004 besloten om uit de onderuitputting van de IPM-middelen 2004 voor een periode van drie jaar middelen te reserveren voor VIBO-activiteiten. Dit heeft tot gevolg dat in 2005 een bedrag ad €90.756,- voor het VIBO is gereserveerd. In 2005 is voor €32.562,- een verplichting aangegaan. Het restant ad €58.194,- valt vrij en wordt toegevoegd aan het restant budget van het PRISMA 2005.

24. Validatie RINAS en risicomodel (0507 RINAS)

Inhoud

De IPO werkgroep AF4a heeft in 2005 verschillende projecten op het gebied van of ter ondersteuning van de nazorg van stortplaatsen begeleid, zoals het aanpassen en validatie van het RINAS 1.0 en het risicomodel 1.0, het uitvoeren van een juridisch onderzoek in het kader van het Sluitingsprotocol en het ontwikkelen van een tool voor het opstellen van een (meerjaren-)begroting. De resultaten van het juridisch onderzoek, het sluitingsprotocol, het RINAS 2.0 en het risicomodel 2.0 zullen in de eerste helft van 2006 via BOOG, BOAG-M aan de IPO-Adviescommissie Milieu, ter vaststelling als algemene IPO beleidslijn, worden voorgelegd. Daarna zullen de beleidsstukken aan de provincies worden gestuurd.

Daarnaast heeft AF4a in 2005 een second opinion van de juridische bijlage van het Sluitingsprotocol uitgezet. Dit juridisch onderzoek heeft tevens antwoord gegeven op een aantal vragen, die in 2005 vanuit de provincies zijn geïnventariseerd. De vragen hadden onder meer betrekking op aansprakelijkheid, eigendom, contracten, verjaring en schadevergoedingen. Nu verschillende provincies geconfronteerd worden met stortplaatsen in de sluitingsfase is het van belang dat een eenduidig beleid wordt opgesteld met betrekking tot deze zaken. De afronding van het (aanvullende) juridisch onderzoek wordt verwacht op 1 februari 2006.

De nieuwe producten zullen op de speciale website www.nazorgstortplaatsen.nl worden geplaatst. De website is ook in 2005 regelmatig bezocht door zowel provincies als exploitanten en andere geïnteresseerden. Ook van de helpdesk functie is regelmatig gebruik gemaakt. Deze activiteiten worden in 2006 gecontinueerd.

Tevens heeft AF4a in 2005 een tool voor het opstellen van een (meerjaren-) begroting laten ontwikkelen. Met dit instrument kunnen de provincies eenvoudig een meerjaarlijkse begroting opstellen, waarmee tevens de effecten van de uitgaven voor de nazorg op de grootte van het nazorgfonds kunnen worden beoordeeld.

Ook is in 2005 in samenwerking met VROM en Bodem+ een start gemaakt met het vormgeven van een Landelijk Kennisplatform Nazorg. Dit kennisplatform, waarin alle nazorg varianten een plaats krijgen, zal in 2006 verder gestalte krijgen.

Het project wordt getrokken door mevrouw H.A.M. van Leent-Smit van de provincie Zuid-Holland.

Financiën

Uit het overlopende budget van 2004 is aan dit project een bedrag van €59.802,- toegekend. Er is voor €58.510,43 een verplichting aangegaan. Het restant ad €1291,37 valt vrij.

25. Kwaliteitsborging landelijke en provinciale meetnetten bodem en grondwater (0507 kwali-tijd)

Inhoud

De Provincies, IPO, RIVM, en VROM verbeteren, met het project Kwali-Tijd, door harmonisatie en kwaliteitsborging de bruikbaarheid van de meetnetten voor bodem- en grondwaterkwaliteit. Daarvoor is het nodig de werkwijze in de verschillende meetnetten te harmoniseren. De gegevens van de meetnetten worden dan vergelijkbaar, digitaal uitwisselbaar en combineerbaar. Dat is goed voor het uitvoeren en voor het evalueren van het bodem- en grondwaterbeleid, zowel internationaal, nationaal, interprovinciaal, provinciaal en regionaal. Projecten zoals bijvoorbeeld de Europese Kaderrichtlijn Water, BIELLS (v.m. landsdekkend beeld spoor 2) en het investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en diverse andere beleidsthema's zijn gebaat bij dit project.

Doordat de bijdrage van het RIVM aanvankelijk niet kon worden gerealiseerd, hebben de provincies in februari 2005 een noodplan opgesteld waardoor na een vertraging van 4 maanden het project met

alle partners een doorstart heeft kunnen maken. In 2005 is fase 2 afgerond en een deel van fase 3 van het project gerealiseerd. In het rapport Kwali-Tijd fase 2 zijn de kaders zijn uitgewerkt, waaraan de harmonisatie en kwaliteitsborging van de provinciale en landelijke bodem- en grondwatermeetnetten aan dienen te voldoen. Bijvoorbeeld; het niveau van samenwerking, een standaard rapportage, de structuur van het kwaliteitshandboek, de uitgangspunten voor een uitwisselingsformat.

In Fase 3 is een overeenkomst met TNO opgesteld en aan de provincies aangeboden, waarbij alle meetnetbeheerders hun gegevens gaan onderbrengen in DINO. Hierdoor kunnen straks landelijk, provinciaal en per gebied gegevens van alle beschikbare meetgegevens worden opgevraagd. De Provincies, het RIVM, Alterra en TNO gaan, als uitvloeisel van deze overeenkomst, gezamenlijk zitting nemen in een gebruikersraad.

De provincies en het RIVM hebben in dit project gezamenlijk protocollen ontwikkeld voor de monsternamen van o.a. bestrijdingsmiddelen. De protocollen zullen worden vastgelegd in samenwerking met het NEN/SIKB, waardoor tevens de afstemming met internationale normen zal zijn gegarandeerd. Het kwaliteitshandboek waar de meetstrategie, procedures en protocollen, de wijze van dataopslag en analyse worden vastgelegd is in bewerking.

Projectplannen voor de implementatie- beheer- en onwikkelfase in de periode maart 2006- maart 2008 zijn vastgesteld en gehonoreerd.

Projectleider is Frans Otto (Utrecht)

Financiën

Dit project is gefinancierd uit het WBB-BIO Bever budget.

26. Grondwaterbescherming en risicobenadering(BO-17)

Inhoud

Dit project loopt al vanaf 2000. De Provinciale Milieuverordeningen bevatten (onder andere) een lijst met bedrijfstypen en inrichtingen die in grondwaterbeschermingsgebieden verboden zijn. Deze lijst heeft echter als nadeel dat geen rekening kan worden gehouden met het feitelijke grondwater risico van een specifiek bedrijf. Dit kan leiden tot ongewenste situaties. Bedrijven worden ten onrechte verboden of krijgen eisen opgelegd die onredelijk zwaar zijn. In opdracht van het IPO heeft TNO-MEP daarom in 2003-2004 een methodiek uitgewerkt waarmee de risico's van bedrijven (of bedrijfsactiviteiten) binnen grondwaterbeschermingsgebieden kunnen worden beoordeeld en gereguleerd. Basis van deze methodiek is de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB). Om na te gaan of de methodiek in de praktijk praktisch uitvoerbaar is, is op 23 september 2004 een seminar georganiseerd. Een drietal conclusies:

1. Bij de meeste gemeenten en provincies bestaat draagvlak voor de methodiek, de waterleidingbedrijven zijn kritisch maar niet onwelwillend;
2. TNO heeft een voorstel gedaan voor een nieuwe lijst met verboden inrichtingen. Volgens de aanwezigen werden sommige bedrijven ten onrechte verboden, maar het omgekeerde was ook het geval. Bedrijven werden niet verboden, terwijl dit wel zou moeten. Een second opinion/betere motivering van deze verbodslijst is wenselijk, mede gezien recente jurisprudentie over de huidige in de provinciale milieuverordeningen opgenomen verbodslijst;
3. Er ligt een voorstel hoe de methodiek juridisch geregeld kan worden. IPO en VROM moeten hier nader overleg over gaan voeren.

Deze conclusies hebben geleid tot het in september 2005 verschenen rapport "Verbodslijst inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden". Dit rapport bevat een voorstel voor een nieuwe verbodslijst, gebaseerd op de werkelijke risico's van inrichtingen, gezien de aard van de activiteiten en de daarbij gebruikte stoffen. De vakgroep bodembescherming heeft ingestemd met de voorgestelde verbodslijst en de daarbij gehanteerde methodiek. Deze methodiek heeft tevens (ambtelijk) draagvlak bij het ministerie van VROM en de VEWIN.

Voor de toepassing van de methodiek is het echter wenselijk dat de NRB wordt aangepast. VROM (en Bodem+) heeft echter andere prioriteiten, waardoor een en ander volgens haar planning niet eerder dan eind 2007 is te verwachten. VROM stelt daarom voor dat IPO het initiatief neemt voor deze aanvulling van de NRB. Als IPO de instemming krijgt van het bedrijfsleven (VNO-NCW) voor de benodigde (versnelde) aanpassing van de NRB, is VROM bereid deze 'per direct' door te voeren. Uit een oriënterend gesprek met het bedrijfsleven blijkt dat zij hiertoe in beginsel bereid is.

Daarnaast is overleg gaande tussen de vakgroep bodembescherming en IPO werkgroep A101 (verantwoordelijk voor de IPO model-PMV) om deze model-PMV op onderdelen te wijzigen. De uitkomsten van deze overleggen zullen in 2006 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de BOAG-M en de IPO-Adviescommissie Milieu. Projectleider is Arjan Nass van de provincie Overijssel.

Financiën

Financieel is het project vorig jaar al afgerond. Er is voor dit project een verplichting aangegaan waaruit eventuele kosten betaald worden.

27. Duurzaam provinciaal bodembeheer en ruimtelijke plannen (BO-22)

Inhoud

Dit project stamt uit 2004. Er is opdracht aan TNO verstrekt voor de uitvoering van een project waarin het ontwikkelen van een provinciale visie op duurzaam bodembeheer én het aangeven van de (wettelijke) instrumenten (niet alleen vanuit de bodem wet- en regelgeving, maar b.v. ook vanuit de RO) ter beschikking staan om die visie in planprocessen in te brengen. Dit project is aangevuld (t.b.v. het opdoen van proceservaring van 'werken met Visie'). Het resulteert in één overkoepelende rapportage waarin inzicht geboden wordt in de wijze waarop je vanuit het systeem bodem geredeneerd een visie kan maken en een deel waarin verslag gegeven wordt van de ervaringen van de op deze wijze verkregen visies in een tweetal concrete processen. Beide onderdelen zijn gereed. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de brochure waarin de resultaten van het project zijn verwoord. Deze brochure zal worden verspreid onder gemeenten en provincies. Het project is hiermee afgerond.

Projectleider is de heer C. Bes van de provincie Noord-Holland.

Financiën

Financieel is het project vorig jaar al afgerond. Er is voor dit project een verplichting aangegaan waaruit eventuele kosten betaald worden.

2.8. Klimaatverandering

28. Actieplan biomassa/BERK (0508 BERK)

Inhoud

De ambitie om tot een afsprakenpakket te komen tussen overheidspartijen, milieubeweging en energiebedrijven is niet gelukt. Inmiddels hebben de provincies besloten uit het de stuurgroep BERK te stappen. In de BERK-werkgroepen blijven wel provincies vertegenwoordigd én er wordt nu extra energie gestoken in provinciale relaties tussen milieubeweging en energiebedrijven om zodoende op provinciale schaal te werken aan afsprakenpakketten rondom biomassa. Door de provinciale werkgroep IEP is gewerkt aan een zogenaamd 'Balanspapier' dat zal worden aangeboden aan de ministeries van EZ en VROM. In deze notitie wordt beschreven wat de provinciale inzet op het gebied van het gebruik van biomassa is.

Projectleider is Ben Jeroense (Gelderland).

Financiën

Aan dit project is een budget toegekend van € 18.000,-. Voor dit hele bedrag is een verplichting aangegaan.

29. Kansen voor energiebesparing bij Verkeer en Vervoer ((0508 VenV)

Inhoud

De focus wordt op energie gehouden maar neveneffecten voor luchtkwaliteit worden vermeld en gestreefd wordt naar een sobere handleiding, die vooral ingangen moet bieden en moet verwijzen naar instrumenten, voorbeelden etc. Op 6 oktober 2005 is opdracht verleend voor het opstellen van de Provinciale Handreiking Kansen voor CO₂-emissiereductie bij verkeer en vervoer. De Handreiking wordt op basis van bronnenonderzoek en interviews met de doelgroep en met deskundigen opgesteld. Momenteel worden de interviews gehouden. Afronding is gepland voor april 2006. Het uiteindelijke resultaat, de provinciale handreiking, zal worden uitgereikt aan provinciale medewerkers op het gebied van milieu en verkeer.

Projectleider is de heer Frank Bles van de provincie Utrecht.

Financiën

Aan dit project is € 30.000,- toegekend. Er is voor € 21.039,20 een verplichting aangegaan. Het restant ad €8.960,80 valt vrij.

30. Ontwikkeling van een norm voor de energieprestatie op bedrijventerreinen (MEC09A-II)

Inhoud

Dit project stamt uit 2004. Het doel van het project is een zo eenvoudig mogelijk instrument te ontwikkelen, waarmee een indicatie kan worden gegeven van energiebesparingmogelijkheden op een bedrijventerrein en waarmee ook richting politiek snel zichtbaar is te maken wat de consequenties (minder CO₂ uitstoot) van maatregelen kunnen zijn. Het is op zich gelukt om een dergelijk instrument te ontwikkelen, echter: het wetenschappelijk gehalte is niet zo hoog en het instrument is voor nieuwe terreinen minder bruikbaar. De nadelen hoeven niet zo zwaar te tellen, als het instrument gebruikt wordt op de manier zoals bedoeld, namelijk om met bedrijven en politiek in discussie te komen over de mogelijkheden op het bedrijfsterrein. Voor de verspreiding en implementatie is medewerking van Senter Novem gevraagd, echter om verschillende redenen (o.a. de naam EPL) kan een actieve ondersteuning niet verwacht worden. De resultaten van het project zullen in maart 2006 worden aangeboden aan de adviescommissie milieu. Eind 2006 wordt geëvalueerd hoe het instrument is gebruikt.

Projectleider is Dick Dubbeld van de provincie Zuid-Holland.

Financiën

Financieel is het project vorig jaar al afgerond. Er is voor dit project een verplichting aangegaan waaruit eventuele kosten betaald worden.

2.9. Landbouw: Stank, Ammoniak en Nitraat

31. Fosfaatuitspoeling in beeld (0509 Fosfaat)

Inhoud

Bij de totstandkoming van het PRISMA-programma is afgesproken dat in de loop van 2006 de projectomschrijving nader scherp wordt gesteld. Deze actie zal na de zomer worden gestart. Hieruit is naar voren gekomen dat dit project niet meer als PRISMA-project wordt doorgezet maar wordt 'overgenomen' door het beleidsterrein water.

Projectleider is Teun Spek van de provincie Gelderland.

Financiën

Dit project was financieel gezien een PM-post. Er zijn dus geen financiële gevolgen mee gemoeid geweest.

32. Werkprogramma landelijk gebied en milieu 2005 (0509 LG&M)

Inhoud

Het project stamt oorspronkelijk uit 2004. Het project beoogt samenhang te brengen in de diverse vakgebieden over het begrip bodemkwaliteit in het landelijk gebied. Hierover zijn 2005 een aantal workshops georganiseerd. De uitkomsten van de workshops zijn door de provincies benut om invulling te geven aan het milieuaspect in het ILG-traject. Ook zijn de uitkomsten input geweest voor het ministerie van VROM voor het opstellen van het Rijksmeerjarenprogramma Landelijk Gebied en het invullen van het ILG-convenant. Project is afgerond. Projectleider is Alex Scheper van de provincie Drenthe.

Financiën

Het MBMW heeft op 13 januari 2005 besloten om €32.986,-- uit het budget 2004 over te hevelen naar 2005. Daarnaast was uit het PRISMA-budget 2005 nog €20.000,-- aan dit project toegekend. Van het totale bedrag van € 52.986,-- is voor € 40.345,75 een verplichting aangegaan. Het restant ad € 40.345,75 valt vrij

33. Inventariseren biologische landbouw via de RO-lijn (BO-24)

Inhoud

Ook dit project stamt uit 2004. Het onderzoek is door Land&Co naar tevredenheid uitgevoerd en afgerond. Het eindresultaat dat verwoord is in het rapport 'Ruimte voor biologische landbouw' is gepresenteerd aan de provinciale contactpersonen biologische landbouw. Nagegaan is wat de wettelijke mogelijkheden in het algemeen zijn om biologische landbouw te stimuleren. Goede mogelijkheden zijn gevonden in pachtovereenkomsten, gemeentelijke gronduitgifte en in enkele bestemmingsplannen. De resultaten zijn verwoord in een folder.

Projectleider is mevrouw M. Gerretsen van de provincie Utrecht.

Financiën

Financieel is het project vorig jaar al afgerond. Er is voor dit project een verplichting aangegaan waaruit eventuele kosten betaald worden.

2.10. Monitoring

34. Samenwerkingsovereenkomst DGM-IPO-RIVM (0510 IPORIVM)

Inhoud

Het jaar 2005 stond in het teken van de vernieuwing van de samenwerking tussen DGM, IPO en RIVM. De Stuurgroep werd uitgebreid met vertegenwoordigers van LNV en V&W. Gelet op de verzelfstandiging van het Milieu-en Natuurplanbureau vanuit het RIVM werd de plaats van het RIVM ingenomen door het MNP. Het secretariaat ligt bij het RIVM, die voor de Stuurgroep ook de contacten met de andere kennisinstituten verzorgt. Als hoofdtaakstelling van de Stuurgroep is de aansturing van de landelijke en provinciale meetnetten voor de fysieke leefomgeving (milieu, water en natuur) benoemd. Basis van waaruit sturing vanaf 2006 zal plaatsvinden zijn de resultaten van het KEFM-project (zie onder 35), dat onder verantwoordelijkheid van de Stuurgroep wordt uitgevoerd.

De vernieuwde site iporivm.nl blijkt een succes. Het informatieve gehalte over voor de partners relevante activiteiten en informatie is sterk vergroot. Het bezoekersaantal is verdubbeld. Het technisch beheer van de website overgegaan van MNP naar RIVM.

Projectleider is Wil van Duijvenbooden van het IPO.

Financiën

Aan dit project is een budget van € 58.000,-- toegekend. Er is voor € 29.785,88 een verplichting aangegaan. Het restant ad € 28.214,12 valt vrij.

35. Kosteneffectieve Monitoring 2005 (0510 KEFM)

Inhoud

In 2005 zijn er verschillende stappen gezet in het project Kosten-Effectieve Monitoring.

In de eerste plaats is de inventarisatie van de rapportageverplichtingen en monitoringactiviteiten voor tien milieuthema's afgerond en definitief toegankelijk gemaakt op de website www.kefm.nl

Op verzoek van de Stuurgroep (de Stuurgroep die gaat over de samenwerking tussen VROM/DGM, LNV en V&W, IPO en RIVM m.b.t. informatievoorziening/monitoring) heeft de projectgroep een Tussenrapportage gemaakt met een overzicht en feitelijke analyse van de monitoring inspanningen en rapportageverplichtingen. Ook is aangegeven of, en in welke mate minder of meer wordt gemonitord en/of gerapporteerd dan verplicht. De Tussenrapportage is gebruikt als werkdocument voor het project, is geen openbaar document maar wordt integraal opgenomen in de eindrapportage.

Eind 2005 lag er een eerste concept van het Eindrapport.

Er is een onderzoek gedaan naar het gebruik, nut en noodzak van de monitoring en de rapportages. De resultaten van dit onderzoek zijn getoetst bij diverse partners (themaspecialisten vanuit de Rijksoverheid, provincies, Kennisinstituten e.d.). De toetsing vond plaats in een aantal workshops en/of schriftelijke rondes. Deze conclusies van dit onderzoek worden verwerkt tot een aantal aanbevelingen voor een effectievere en efficiëntere monitoring en rapportering. Bij de formulering van deze aanbevelingen worden de provincies op diverse manieren betrokken o.a. door presentaties bij de Vakberaden, de BOAG-M, en bilaterale advisering door themaspecialisten.

De inventarisatie van het thema Water wordt uitgevoerd door het ministerie van Verkeer & Waterstaat, het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij is bezig met een inventarisatie en analyse voor de natuurthema's en voor het Landelijk Gebied wordt aangesloten bij het traject van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG).

Het project wordt in 2006 afgerond met een Eindrapportage, een symposium waarop de resultaten worden gepresenteerd en bediscussieerd, een vervolgt traject voor de uitvoering van de aanbevelingen, en het structureel beheer van de website.

Projectleider is Hanco de Baas van de provincie Gelderland.

Financiën

Vanuit het Prisma-budget 2005 is aan dit project € 40.000,-- toegekend. Het MBMW besloot in januari 2005 om nog eens € 29.154,-- over te hevelen zodat het totale budget € 69.154,-- bedroeg. Er is voor € 57.194,52 een verplichting aangegaan. Het restant ad € 11.959,48 valt vrij.

36. Strategische monitoring producten (0510 SMP)

Inhoud

In november 2004 is het ontwerp Strategische Monitoring goedgekeurd en in maart 2005 is het Implementatieplan goedgekeurd. In 2005 vindt de implementatie plaats. In september 2005 is de website Strategische monitoring rondgekomen. Parallel daaraan is gewerkt aan de inhoudelijke invulling van de strategische monitoring voor de projecten die zijn aangewezen door de BOAG Milieu en de BOAG Water. Deze inhoudelijke invulling geschiedt in nauw overleg met de trekkers van de strategische projecten. Voor een deel van de projecten is een eerste concept invulling inmiddels gereed. Aan de invulling van de Strategische monitor is verder gewerkt. De resultaten zijn getoetst in de Vakberaden en in de BOAG's en vervolgens beschikbaar gemaakt op de website Strategische monitoring. Het project is afgerond eind maart 2006. Het eindproduct van het project is een monitoringsysteem in de vorm van een website dat steeds een actueel beeld kan laten zien van de voortgang en van de resultaten van de strategische projecten van de gezamenlijke provincies. Naast de directe resultaten van het project komen met name de uiteindelijke (maatschappelijke) resultaten in beeld. Deze geven inzicht in het strategisch belang van de projecten en in de bijdrage van de provincies aan het realiseren van landelijke beleidsdoelen. De Strategische monitor zal worden aangeboden aan het IPO bestuur als een van de deelresultaten van de herijkingoperatie.

Projectleider is Jan Marijs van de provincie Flevoland.

Financiën

Aan dit project is een budget toegekend van € 55.000,--. Er is voor € 54.365,-- een verplichting aangegaan. Het restant ad €635,-- valt vrij.

Hoofdstuk 3 Organisatie en Financiën

3.1. Organisatie

De grootste verandering die zich in 2005 heeft voorgedaan is het opheffen van de MMW (definitief vastgesteld op 27 januari 2005 door de IPO-Adviescommissie Milieu). De taken van de MMW zijn overgenomen door het Managementberaad Milieu en Water. De belangrijkste reden om de MMW op te heffen was dat op het interprovinciale milieuterrein een drietal ambtelijke gremia actief waren die een sturende en adviserende rol hebben, te weten de Managementgroep Milieu en Water (MMW), het Managementberaad Milieu en Water (MBMW) en de Brede Overleg- en Adviesgroep Milieu (BOAG-M). In de praktijk leverde dit nog wel eens onduidelijkheden op en kon er sprake zijn van een inefficiënte werkwijze.

In 2005 waren de volgende gremia betrokken bij de uitvoering van het Interprovinciale milieuprogramma:

- **Interprovinciale vakberaden**
Interprovinciaal zijn op het beleidsterrein milieu vijf vakberaden actief. Deze vakberaden hebben een platformfunctie, begeleiden interprovinciale trajecten waaronder interprovinciale projecten en begeleiden bestuurders in interprovinciale vertegenwoordigingen.
Het betreft de volgende interprovinciale vakberaden:
 1. Bedrijven en milieu. Werkterrein o.a. emissieregistratie, preventie en hergebruik, vergunningverlening en handhaving, coördinatie industrie, energie, veiligheid en afval.
 2. Stedelijk gebied en milieu. Werkterrein o.a. lucht, geur, geluid, gevaar, hinder, duurzame bedrijfsterreinen, mobiliteit.
 3. Landelijk gebied en milieu. Werkterrein o.a. gebiedenbeleid, ammoniak, stiltegebieden, biologische landbouw, natuureducatie.
 4. Bodem. Werkterrein o.a. bodembescherming, bodemsanering, actief bodembeheer, gasfabriekterreinen.
 5. Monitoring. Werkterrein monitoring.
- **Managementberaad Milieu en Water**
Het managementberaad richt zich met name op strategische onderwerpen en wat de gevolgen hiervan zijn in termen van personeel, informatie, organisatie en financiën. Voorts is het managementberaad, waarin de directeuren van de provinciale diensten Water en Milieu zitten, verantwoordelijk voor de inzet van voldoende provinciale capaciteit voor de uitvoering van interprovinciale milieuactiviteiten. Tot slot is het MBMW eindverantwoordelijk voor de planning en control van het PRISMA-programma.
- **Brede Overleg- en Adviesgroep Milieu**
De BOAG is het ambtelijke voorportaal voor de advisering naar de bestuurlijke adviescommissie en moeten zorgen voor transparantie (eenduidige structuur), draagvlak (goede uitwisseling en wisselwerking tussen het IPO en de provincies), deskundigheid (kwalitatief goede advisering) en aansluiting bij prioritaire beleidsthema's (aansluiten bij IPO-jaarplan).
- **Werk- en projectgroepen**
Door het bredere werkterrein is er de behoefte om in kleiner verband een onderwerp nader uit te werken of een advies voor te bereiden. Om in deze behoefte te voorzien worden ad hoc een werkgroep aan een vakberaad toegevoegd. Daarnaast worden op ad-hoc basis projectgroepen in het leven geroepen die zich richten op de uitvoering van een PRISMA-project.
- **IPO-secretariaat**
Op het IPO-secretariaat hebben de medewerkers die zich met Milieu bezighouden een taak gehad bij de uitvoering van het interprovinciale milieuprogramma. Alle IPO-medewerkers

waren aan een project verbonden en fungeerden als centraal aanspreekpunt voor alle gremia die bij de uitvoering van het milieuprogramma betrokken waren. Daarnaast was één van de medewerkers van het IPO-secretariaat algeheel verantwoordelijk voor het PRISMA-programma 2005 (planning en controlfunctie).

3.2. Financiën

Sinds 1 januari 1995 wordt de specifieke uitkering die de provincies voor de uitvoering van het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP) ontvangen, jaarlijks overgeheveld naar het Provinciefonds. Het ging daarbij om een bedrag van 32,8 miljoen gulden.(ca. 15 miljoen euro). Tegelijkertijd werd overeengekomen dat de provincies per jaar maximaal 8% van dat bedrag beschikbaar stellen ten behoeve van de uitvoering van het interprovinciale milieubeleid. Dit percentage is ook voor 2005 vastgesteld.

In de volgende tabel zijn de bijdragen van de afzonderlijke provincies aan het PRISMA-budget 2005 aangegeven.

Te verdelen: 1.209.237

Dat betekent per provincie:

	Nominaal:	Procenten:
Groningen	48.007	3,970
Friesland	67.959	5,620
Drenthe	71.345	5,900
Overijssel	85.493	7,070
Gelderland	169.172	13,990
Utrecht	60.704	5,020
Noord-Holland	136.523	11,290
Zuid-Holland	153.936	12,730
Zeeland	57.922	4,790
Noord-Brabant	166.633	13,780
Limburg	146.439	12,110
Flevoland	45.105	3,730
	1.209.237	100,000

3.3. Toelichting jaarrekening 2005

Er wordt een overzicht gegeven van de milieugerelateerde geldstromen waarvoor het IPO-secretariaat een kassiersfunctie had. Het gaat hierbij niet alleen om de van de provincies ontvangen bijdragen voor in 2005 uitgevoerde interprovinciale projecten maar ook om extra budgetten die door de provincies dan wel door het ministerie van VROM aan het IPO zijn overgemaakt. Hierbij gaat het met name om: Wbb-gelden, PEM-gelden, financiering LOM-secretariaat en ondersteuning regiegroep handhaving en servicepunten handhaving.

3.4. Kassiersfunctie PRISMA

	2005	begroot 2005	2004
Toegerekende indirecte kosten			
Vergaderkosten (1)	41.799	52.335	32.092
Communicatie etc.(2)	47.956	105.542	38.587
Externe adviezen extra budget (3)	1.018.146	858.288	983.468
Externe adviezen Wbb (4)	228.959	344.706	507.637
Externe adviezen LOM	44.345	100.840	194.526
Externe adviezen PEM (5)	28.030	0	4.742
Sub-totaal	1.409.241	1.537.977	1.761.052
Door te schuiven BTW	194.088	292.216	226.032
Totaal toegerekende kosten	1.603.329	1.830.193	1.987.084

Totaal lasten PRISMA	1.603.329	1.830.193	1.987.084
-----------------------------	------------------	------------------	------------------

Baten			
Bijdragen provincies (6)	3.251.250	1.739.437	3.943.740
voortuont./nog te ontvangen bijdr. (7)	-1.813.521	0	-2.037.392
Onttrekking bestemmingsreserve VIBO	90.756	0	0
Bijdragen andere overheden (8)	66.891	0	80.672
Diverse baten (9)	7.954	0	64

Totaal baten	1.603.330	1.739.437	1.987.084
---------------------	------------------	------------------	------------------

Toelichting Kassiersfunctie PRISMA

1. De post vergaderkosten zijn €10.536,- (ca. 20%) onder de raming gebleven. De voornaamste reden hiervan is dat kritischer is gekeken naar de vergaderlocaties en dat de verschillende interprovinciale groepen zoveel als mogelijk gebruik hebben gemaakt van de eigen provinciehuizen.
2. De post Communicatie etc. is met een bedrag €57.586,- (ca. 55%) onderschreden. Dit kan voor een deel worden verklaard door de richtlijn dat publicaties die voortvloeien uit interprovinciale projecten uit het budget van het betreffende project dienen te worden bekostigd. Deze post wordt al jaren fors (gemiddeld 60%) onderschreden. Gelet hierop heeft het Managementberaad Milieu en Water besloten om deze post in 2006 fors naar beneden bij te stellen (in 2005 €125.595 en in 2006 €70.000,-).
3. De post externe adviezen i.c. het totale budget voor de interprovinciale milieuprojecten is in 2004 met een bedrag van €125.180,- (ca. 15%) overschreden. Deze overschrijding is te wijten aan de overboeking van een aantal verplichtingen uit voorgaande jaren.
4. Dit betreft de Wbb-gelden die de provincies in het kader van de kassiersfunctie bij het IPO hebben ondergebracht. Over de besteding van de middelen wordt verantwoording afgelegd in

- het vakberaad Bodem (BOOG). De niet bestede Wbb-middelen vloeien terug naar de provincies.
5. Dit betreft de bijdrage die het IPO namens de 12 provincies heeft ontvangen van VROM inzake het project 'Energie in de milieuvergunning'. Het restantbedrag ad €248.529,08 dient voor dit specifieke project gereserveerd te blijven. Het bedrag dat uiteindelijk niet benut zal worden, vloeit terug naar het ministerie van VROM.
 6. Het totaal door de provincies aan het IPO betaalbaar gestelde bedrag voor 2005 in het kader van de Kassiersfunctie PRISMA bedraagt €3.251.250,--. Dit bedrag is opgebouwd uit het reguliere budget voor 2005 (€1.209.237,--), de overlopende budgetten van voorgaande jaren (€1.043.009,--), een budget ad €13.125,-- uit Zuid-Holland voor het project BIELLS, de provinciale bijdragen voor het LOM-secretariaat in 2005 (€60.000,--), de Wbb-gelden (€434.200,--), en restantbudgetten uit voorgaande jaren (€491.679,--).
 7. De Kassiersfunctie PRISMA sluit in 2005 met een batig saldo van €1.813.521,--. In dit batige saldo zijn de vooruitontvangen baten opgenomen van het reguliere budget en de andere geldstromen waarvan het IPO de kassiersfunctie voert. Tegenover dit 'batig' saldo staat echter ook voor €813.824,-- aan geregistreerde verplichtingen. In dit bedrag zit eveneens opgenomen de bedragen van niet bestede budgetten 2005 die overgeheveld zijn naar 2006 teneinde deze projecten te kunnen afronden. Deze bedragen zijn op 19 januari 2006 door het Managementberaad Milieu en Water hiervoor geoordeeld. Ook zit in het batige saldo een bedrag van €170.394,-- aan niet bestede Wbb-middelen 2005 dat, om te voldoen aan de bepalingen van de Wet Bodembescherming, terug wordt gestort naar de provincies.
 8. Dit betreft de van VROM ontvangen bijdrage voor de 'implementatie Aarhus', de bijdrage van SenterNovem voor het project 'BIELLS' en de bijdrage van de gemeente Groningen voor de ondersteuning van het LBOJ
 9. Dit betreft de bijdrage van de Unie van Waterschappen voor de huur van het LOM-secretariaat.

3.5. Totaaloverzicht PRISMA verplichtingenadministratie 2005

Voor uitvoering van de projecten was in 2005 per saldo €1.021.363,-- voorhanden verhoogd met het saldo IPM 2004 van €315.872,-- en een bijdrage van Zuid-Holland van €13.125,-- (voor het project BIELLS) en €28.125,-- van SenterNovem voor hetzelfde project. Daarentegen is uit het de reservering van het 'VIBO-budget' een betaling verricht van €32.562,--. In totaal was dus een bedrag ad €1.378.485,-- beschikbaar.

Daarvan is een bedrag van €1.123.222,-- aan opdrachten in 2005 verstrekt. Het resterend projectbudget 2005 bedraagt €255.263,--

Van de verstrekte opdrachten is in 2005 een bedrag van €755.851,-- (65,4%) betaald. Aan uitstaande verplichtingen staat nog een bedrag open van €399.933,-- (34,6%).

Van het restend projectbudget 2005 ad €255.263,-- wordt op grond van het besluit van het MBMW van 19 januari 2006 een bedrag van €23.000,-- overgeboekt naar het boekjaar 2006 ter bekostiging van een aantal in 2005 gestarte maar in 2006 af te ronden projecten. Het betreft de volgende projecten:

- Provincies ontketenen ontkoppeling (0501 Ontkoppeling) €10.000,00
- Professionalisering van de milieuhandhaving (0505 Handhaving) €13.000,00